

Підготовка та написання аудиторського висновку (довідки) потребує таких етапів:

1. Групування та систематизація виявлених відхилень.
2. Узагальнення аудиторської інформації.

В аудиторській довідці повинна міститися інформація неточності, помилки та зловживання, які були виявлені під час проведення відповідних операцій, також слід акцентувати увагу на позитивному досвіді роботи певного підрозділу, який може бути використаним на інших ділянках банку. Варто зазначити причини, які сприяли здійсненню порушень та заходи щодо їх усунення. Керівник служби аудиту підписує аудиторський висновок, який складається з урахуванням нормативно-правових актів Національного банку України.

Служба внутрішнього аудиту повинна здійснювати якісний контроль кредитних операцій, адже аудит охоплює всі етапи процесу кредитування. Саме тому застосовується послідовний підхід для оптимізації здійснення таких операцій.

У сучасних умовах обсяги недоліків порушень та зловживань у банківській сфері є сьогодні суттєвими та зумовили збиткову діяльність багатьох банківських установ, а окремих – банкрутство. За цих умов більшість науковців та практиків переконані, що система внутрішнього контролю та аудиту потребує в деяких напрямках посилення ролі, а в інших – кардинальних змін. З кожним роком збільшується обсяг кредитних операцій, підвищуються ризики, що пов'язані з неповерненням наданих кредитів, тому необхідним є посилення ролі внутрішнього контролю банку, прогресивною формою якого є аудит.

Список використаних джерел: 1. Корпанюк Т. М. Особливості ведення управлінського обліку в комерційних банках України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С. 154. 2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua>.

УДК 657.6(477)

Л. А. Забалдіна, студентка

Науковий керівник: **Л. В. Недеря**, канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Ключові слова: аудит, аудиторська діяльність, міжнародні стандарти аудиту.

Впровадження аудиторської діяльності в Україні зумовлено істотними змінами в економіці країни та необхідністю незалежної об'єктивної думки, щодо господарської діяльності підприємств та правильності ведення їхньої звітності для надання правдивої інформації користувачам та зацікавленим особам на основі якої є можливість прийняти рішення.

Сучасний стан аудиторської діяльності в Україні насамперед характеризується кількістю сертифікованих аудиторів. Згідно з даними, що надає Аудиторська палата України, на початок 2019 року діючий сертифікат мали 2725 осіб, якщо порівнювати з відповідним періодом 2018 року, то частка аудиторів у країні збільшилась на 3 % (на початок 2018 року – 2653 особи). Важливо зазначити, що кількість аудиторів, зареєстрованих у Реєстрі аудиторських фірм та аудиторів, постійно зменшувалась, якщо у 2017 році їхня кількість досягала позначки у 944 од., то наприкінці 2018 року їхня кількість зменшилось до 889 од. (кількість фірм, що надають аудиторські послуги, зменшилась на 41 од. та фізичних осіб-підприємців на 14 од.). [1]. Треба зауважити, що аудитором, якому надається можливість здійснювати обов'язковий аудит фінансової діяльності, що становить суспільний інтерес, може бути виключно фізична особа, яка зареєструвалася в Реєстрі, засвідчила рівень знань відповідним тестуванням та отримала практичний досвід із виконання аудиторських завдань.

Зменшення аудиторів відбулось унаслідок виникнення таких чинників:

- збільшення вимог до роботи аудиторів з боку органів, що здійснюють нагляд за аудиторською діяльністю;
- зміни в законах України;
- зменшення попиту на аудиторські послуги зі сторони користувачів та підприємств.

За даними Аудиторської палати кількість наданих послуг аудитором зросла до суми 2 438 100 тис. грн, тобто на 14,6 % проти минулого року (у 2017 – 2 126 868,5 тис. грн). Тенденція до зменшення кількості аудиторів також не вплинула й на кількість замовлень, що у 2018 році становила 32 496 од. Якщо досліджувати в розрізі регіонів, то найбільша кількість замовлень поступила безпосередньо від Києва, Київської, Львівської та Дніпропетровської областей, а найбільший обсяг послуг був наданий Києву, Київській, Дніпропетровській та Харківській областям [1].

Якщо досліджувати види наданих послуг, то найбільшу кількість становили послуги з надання впевненості 47 %, що принесли аудиторам дохід у розмірі 1 152 503,9 тис. грн, а найменше було надано послуг з організаційного та методичного забезпечення аудиту, що в загальній структурі становили 0,18 % та принесли дохід у розмірі 4432,7 тис. грн. Супутніх послуг аудитором було надано на суму 189 970,7 грн, а інших професійних послуг – 1 091 192,8 тис. грн, що становили 45 %. Така статистика, у свою чергу, підтверджує зацікавленість в аудиті господарської діяльності підприємств з боку як самих підприємств, так і зовнішніх користувачів.

Варто також розглянути середній дохід, що припадає на одного аудитора без врахування ПДВ. Відповідно, на кінець 2018 році середній дохід збільшився на 498,48 тис. грн та дорівнював 2742,52 тис. грн, якщо порівнювати з минулим роком, то він досягав позначки 2253,04 тис. грн [1].

Аудиторською палатою України у 2018 році було здійснено 78 перевірок аудиторів на відповідність їх вимогам законодавства. Після проведеної перевірки були оприлюднені дані, що 63 аудитори підтвердили відповідність вимогам щодо якості аудиторських послуг, водночас 13 суб'єктів не пройшли перевірку, а 2 з них взагалі передалися на розгляд Дисциплінарній комісії.

Вищезазначена статистика підтверджує те, що аудиторський ринок функціонує та розвивається в результаті змін у суспільстві, зниження платоспроможності користувачів, посиленні вимог до аудиторської діяльності та змін у чинному законодавстві. Для того щоб уникнути зазначених негативних тенденцій на аудиторському ринку, потрібно активно застосовувати міжнародний досвід інших країн.

Такі негативні наслідки у 2017 році спровокували пришвидшення процесу приведення норм українського законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу, а саме до положень Директиви 2006/43/ЄС та Регламенту 537/2014. У результаті цього Верховна Рада України 21.12.2017 р. утвердила Закон «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Важливі нововведення, що були запроваджені в Законі, такі:

1. Документом, який підтверджує аудиторську перевірку, є аудиторський звіт, що складається відповідно до вимог закону.
2. Встановлено нові вимоги до аудиторів.
3. Використовується лише один Реєстр, в якому містяться всі аудитори України.
4. Збільшено контроль за здійсненням аудиторської діяльності, який здійснює не лише Аудиторська палата, але і спеціально створена Інспекція з забезпечення якості.
5. Встановлено точний список підприємств, що становлять суспільний інтерес, для яких аудит є обов'язковий [2].

До основних проблем, що виникають в аудиторській діяльності, потрібно віднести такі:

- процес впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності ще не закінчився;
- стандарти роботи українських компаній значно відрізняються від іноземних компаній;
- відсутність системи страхування аудиторських ризиків;
- недостатній рівень підготовки українських аудиторів.

Недостатній рівень знань аудиторів підтверджується Листом Аудиторської палати до органів контролю, де зазначено, що тільки 51 суб'єкт з 330 має відповідні знання міжнародних стандартів звітності. Відповідно до поданих статистичних даних за 2017 р. виконано в розмірі 5947 звітів, загальна вартість яких становила 278 млн грн [3].

Отже, для подолання вищезазначених проблем доречно виділити такі основні шляхи розвитку аудиторської діяльності в Україні:

- впровадження безперервної системи регулювання аудиторської діяльності;
- проведення мінімізації ризиків із некомпетентності аудиторів у системі регулювання, що відповідає вимогам європейського законодавства;

- вивчення міжнародного досвіду з питання встановлення вартості на аудит та впровадження його в Україні;
- скорочення обсягів «тіньового» бізнесу;
- інтелектуалізація аудиту;
- сприяти підвищенню авторитету аудиторської професії;
- розроблення внутрішньо фірмових методичних рекомендацій та робочої документації з аудиторської діяльності.

Список використаних джерел: 1. Офіційний сайт Аудиторської палати України. URL: <https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2019/06.pdf>. 2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. 3. Щодо перегляду Переліку професійних організацій, сертифікат (диплом) яких свідчить про високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності: Лист АПУ до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. URL: <https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2018/11/Лист-перегляд-переліку.pdf>.

УДК 657

О. Ф. Олексюк, студентка

Науковий керівник: **Л. В. Козарезенко**, д-р екон. наук, професор

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ СИСТЕМ СЕРТИФІКАЦІЇ БУХГАЛТЕРІВ

Ключові слова: сертифікація, аудит, міжнародний досвід, професійні організації.

За останні декілька років особливої актуальності набуває питання щодо сертифікації бухгалтерів. Дедалі частіше міжнародний сертифікат стає однією з умов прийняття на роботу для іноземних та великих українських компаній. На співбесідах роботодавців таких фірм цікавлять не тільки професійні навички, а й наявність сертифіката бухгалтера. Слово «сертифікація» походить від латинського «certus» («впевнений»). Тобто роботодавець повинен бути впевнений, що спеціаліст має високий рівень знань і практичних навичок та буде позитивно впливати своєю діяльністю на прибуток компанії.

Сертифікація виступає одним із способів, що підтверджує кваліфікацію спеціаліста. Така процедура спочатку передбачає навчання та складання іспиту, в результаті чого спеціаліст отримує сертифікат, який виступає офіційним документом на підтвердження його кваліфікаційного рівня. Сертифікат бухгалтера підтверджує знання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), національних положень бухгалтерського обліку (НП(С)БО), стандартів обліку, що застосовуються в США (GAAPUSA) та ін. Громадські бухгалтерські організації розробляють та впроваджують процедуру сертифікації. У кожній організації є свої вимоги щодо навчання та отримання сертифікатів.

Відповідно до ч. 4 ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства самостійно обирають форму ведення бухгалтерського обліку. Це може відбуватися таким чином: шляхом введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером; користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як ФОП; доручення ведення бухгалтерського обліку на договірних засадах централізованій бухгалтерії або аудиторській фірмі; власник або керівник підприємства обліковує самостійно [2]. У цьому ж Законі немає вимог до обов'язкового отримання сертифікату бухгалтера.

Відповідно до базового документа необхідної кваліфікації – Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (далі ДКХПП), бухгалтеру достатньо мати диплом закладу вищої освіти й не обов'язково проходити післядипломну освіту. Але норми, що затверджені у ДКХПП є лише основою для створення посадових інструкцій. Тому компанії самостійно на основі ДКХПП розробляють свої посадові інструкції, в які може включатися вимога до обов'язкової наявності сертифіката бухгалтера.

Першою в Україні організацією, що реалізувала міжнародні підходи освіти професійного бухгалтера, стала ФПБАУ (Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України), яка за